

6-8. SINIFLARDA DİL BİLGİSİ ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif ÇEÇEN*

*İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, akifcecen@gmail.com

Gülşah METE**

** Elazığ Avukat İbrahim Gök İlköğretim Okulu, gym.0144@hotmail.com

Özet

Her dilin olduğu gibi Türk dilinin de dil bilgisi kuralları vardır. Bu kuralları bilmek ve aktarabilmek önemlidir. Bu kuralların öğretildiği yerler olan okullarda en önemli araç Türkçe çalışma kitaplarıdır. Bilindiği gibi yeni Türkçe öğretim programında yapılandırmacı yaklaşım esas alınmış ve dil bilgisi etkinlikleri de bu çerçevede hazırlanmıştır. Bu çalışmanın amacı Türkçe çalışma kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinliklerini Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinden yola çıkarak değerlendirmektir. Bu çalışmada nitel araştırma tekniği kullanılmıştır. Araştırma 2010-2011 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Elazığ'da bulunan farklı ilköğretim okullarında çalışan 20 Türkçe öğretmeni (10 bayan ve 10 erkek öğretmen) üzerinde yapılmıştır. Araştırmada görüşme tekniği kullanılmış ve katılımcılara uzman görüşü alınarak önceden hazırlanan on dört açık uçlu soru sorulmuştur. Katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar görüşme sırasında araştırmacı tarafından kısa notlar şeklinde yazılarak kaydedilmiştir. Görüşme sırasında kaydedilen cevaplar ayrıntılı bir şekilde incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda yapılandırmacı yaklaşımın tam olarak bilinmediği, dil bilgisi etkinliklerinin yeterli düzeyde olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Türkçe dersi çalışma kitapları, dil bilgisi etkinlikleri, öğretmen görüşleri.

TEACHER VIEWS ABOUT GRAMMAR ACTIVITIES ON 6-8TH GRADES

Abstract

Like all languages, Turkish language has peculiar properties and grammar rules. It is important to know these rules and transfer them. Turkish language workbooks are the most important tools in the schools where these rules are thought. As it has known new Turkish language syllabus based on constructivist approach and also grammar activities prepared in this way. The aim of this article is to evaluate the grammar activities of Turkish workbooks based on the views of Turkish language teachers. Qualitative research technique was employed in this article. The research was performed with 20 Turkish language teachers (10 female and 10 male teachers) working in different primary schools in Elazığ in 2010-2011 academic year in the fall semester. Interview technique was used in the research and the participants were asked fourteen-open ended questions which are prepared before based on experts' opinion. Participants' answers to questions written in the form of short notes during the interview were recorded by the researcher. The responses recorded during the interview were analyzed in a detailed way and evaluated. As a result of evaluation, it is determined that the constructivist approach isn't known exactly and grammar activities weren't sufficient.

Key words: Turkish lesson workbooks, grammar activities, teacher views.

GİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insanlar arasındaki en büyük ve en güçlü iletişim aracı olan dil, bugüne kadar pek çok dilci tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Banguoğlu (2004: 9) dili, “insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemi” şeklinde tanımlar. Türkçe Sözlük’te (2005) ise dil, “İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban.” diye tanımlanmıştır.

Daha genel bir tanımı Ergin (2002: 3) şöyle yapmıştır: “Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimai bir müessesedir.”

Bu tanımların birleştikleri ortak bir nokta vardır ki o da dilin, o dili konuşanların, aralarında anlaşmayı sağlamak üzere seslerden örülmüş sistemli bir işaretler birliği oluşudur.

“Dil” ve “bilgi” kelimelerinin birleşiminden oluşan “dil bilgisi”ni “bir dilin sesleri, sözcük türleri, bunların yapıları, cümle olarak dizilmeleri ve cümle içindeki görevleri, çekimleriyle ilgili kuralları inceleyen bir bilim dalı” şeklinde tanımlayan Göğüş (1978: 337) her dilin kendine özgü kuralları bulunduğu için ayrı ayrı dil bilgisi olduğunu belirtmiştir. Başkan (2003: 356) ise dil bilgisini kısaca “Dilsel yapıyı belirleyen kuralların toplanması ile oluşmuş bilgilerin tümü” olarak tanımlamaktadır.

“Dil bilgisi; sesleri, sözcükleri, cümleleri çeşitli yönleriyle inceler. Daha doğru, daha kusursuz düşünmemize yardımcı; doğru konuşmamızda ve yazmamızda etkili olur.” (Kavcar vd., 1998: 74). “Dil bilgisinden yararlanılmadan düşüncelerin, duyguların daha doğru ve daha eksiksiz anlatılması mümkün değildir.” (Sağır, 2002: 19).

İlköğretim Türkçe derslerinde amaç, öğrencilerin konuşma, yazma, okuma ve dinleme becerilerinin gelişmesi ve bunlarla ilgili alışkanlıkları kazanmaları olduğundan dil bilgisi öğretimi, kendi başına bir amaç değil ancak amaca varabilmek için yararlanılacak dille ilgili bir çalışma alanıdır. Çocuk, okula gelinceye kadar dili kullanmayı becerebilmektedir. Dil bilgisinin bu dönemdeki yardımı, çocuğun farkında olmadan kullandığı birtakım kuralları sezmesi yoluyla dili kullanmada güven kazanması; konuşma, yazma sırasında kendisini denetleme ve değerlendirmeyi öğrenmesidir (Öz, 2001).

Dil bilgisinin, bir dilin dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma temel becerilerini destekleyen kurallar bütünü olarak tanımlandığı Türkçe öğretim programında (MEB, 2006: 7-8) dil bilgisi alanı, şöyle yer almaktadır: “Öğrenci açısından Türkçenin yapısını oluşturan ve işleyiş kurallarını tanımlayan bilgilere sahip olmak oldukça önemlidir; ancak daha da önemli olan bu kuralların konuşma, yazma, dinlemeyle ilgili dil etkinliklerinde uygulanmasıdır. Dolayısıyla dil bilgisi öğretimi kuramsal bilgilere değil, uygulamaya dayanmalıdır. Bu amaçla dil bilgilerinin öğretiminde, kuralların verilmesinin yanında, bu kuralların kelime, cümle ve metin düzeyindeki uygulamaları amaçlanmıştır.”

Dil bilgisi tanımlarında öne çıkan nokta, kuralların, dilden ve dilin yapısından hareketle ortaya konulmuş olmasıdır. Dilin yapısı, önceden belirlenen kurallar vasıtasıyla şekillenmediği için aynı yol, dil bilgisi öğretiminde de

izlenmelidir. Öğretimde yararlanılan etkinlikler, dilin kendisinden, kurallarına uygun yazılmış, etkili anlatıma sahip metinlerden hareketle hazırlanmalıdır.

“Dil bilincinin gelişmesinde ve öğrencilerin dili kurallarına uygun ve doğru bir şekilde kullanma becerisine sahip olmasında ana dili etkinlikleriyle bütünleşmiş dil bilgisi öğretimine ihtiyaç vardır.” (Erdem ve Başaran, 2010: 323). “İlköğretim okullarında dil bilgisi öğretimi, öğrencilerin ana dillerini etkili ve güzel bir şekilde kullanmayı öğrenip anlama ve anlatma becerilerini kazanarak birbirleriyle ve içinde yaşadıkları çevreyle iletişim kurmalarını amaçlar. Başka bir ifadeyle dil bilgisi öğretimi öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde yardımcı ve destekleyici bir alan olarak değerlendirilebilir.” (Dolunay, 2010: 278).

Dil bilgisi öğretiminin amacını, dil becerileri, iletişim, anlama, etkileşim, işlevsellik, kavram gelişimi ve zihinsel beceri gelişimi olarak ele alan yapılandırıcı dil yaklaşımında da dil bilgisi bir araç olarak görülmektedir (Güneş, 2007). Bu yüzden dil bilgisi öğretiminde ders sıkıcı hâle getirilmeden uygun yöntemlerle öğrencilerin bilgiyi yapılandırması sağlanmalıdır.

“Dil bilgisi dersinde birtakım kuralları kavratmak yerine bireyin dil edinimini destekleyecek etkinliklere yer verilmelidir. Bunun için de dile ait kurallar tek başına değil, Türkçe dersinde metinlerle sezdirilmelidir.” (Karadüz, 2007: 295). Dil bilgisi kuralları dilin kendisinden doğduğu için dil bilgisi öğretiminde dilin uygulama sahası olan metinlerden hareket edilmesinde yarar vardır. Böylece dil bilgisinin sistemleşmesine uygun bir yaklaşımla öğretim yapılmış olur (Çeçen ve Aytaş, 2008).

Türkçeye ilgili kural ve bilgilerin örneklerden hareket edilerek verilmesi doğru bir yaklaşım olacaktır. Derslerde konularla ilgili farklı uygulama örneklerinin yer aldığı çalışma kâğıtlarının kullanılması ve konuların görsel materyallerle desteklenmesi öğrenimi kolaylaştıracaktır. Ayrıca dil bilgisi konularının anlama olan katkısına özellikle dikkat edilmesi, konuların birer beceriye dönüşmesine yardımcı olacaktır. Bu bağlamda konuların konuşma ve yazma becerileriyle ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Dil bilgisiyle ilgili kazanımların değerlendirilmesinde kuralların metin veya cümle bütünlüğü ve bağlamı içerisinde ele alınması, diğer becerileri desteklemesi açısından oldukça önemlidir.

Programda (MEB, 2006) Türkçenin kurallarıyla ilgili kazanımlar, öğrencilerin düzeylerine uygun olarak ve aşamalı bir biçimde verilmiştir. Dil bilgisinde kolaydan zora ilerleyen bir sıra izlenmiş olup konuların birbiriyle olan ilişkileri gözetilmiştir. Kazanımların sırası gibi, her kazanıma ilişkin etkinliklerin de sırasına önem verilmiştir. Kazanımların sezme, kavrama ve uygulama basamaklarına göre sıralanması ön görülmüştür.

Programda dil bilgisi, çağdaş öğretim yaklaşımları göz önünde bulundurularak ele alınmışsa da etkinliklerin sunumu, kazanımlara uygunluğu ve uygulanması konularında zaman zaman bazı sorun ya da eksikliklerle karşılaşmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, 6-8. sınıf dil bilgisi etkinliklerini öğretmen görüşlerine göre değerlendirmektir. Bu amacı gerçekleştirmek için öğretmenlere dil

bilgisi etkinliklerinin sınıf düzeylerine uygunluğu, dil bilgisi kazanımlarına uygunluğu, konunun daha iyi anlaşılmasına katkısı, öğrenciler tarafından anlaşılma kolaylığı; dil bilgisi etkinliklerini uygularken güçlük çekme, herhangi bir yöntemden yararlanma, uygulamada zamanın yeterliliği, uyguladıktan sonra konunun anlaşılma durumunun belirlenmesi; dil bilgisi etkinliklerinde herhangi bir sorun ya da yanlışlık olması; etkinliklerin metne dayalı olması, öğrencilerin anlama becerilerine katkı sağlaması, öğrencilerin anlatma becerilerine katkı sağlaması; ses bilgisi kurallarının yazma becerisi içerisinde verilmesi ve dil bilgisi etkinlikleriyle ilgili önerileri” hakkında düşünceleri sorulmuştur.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden örnek olay incelemesi kullanılmıştır. Konuyu daha ayrıntılı inceleyebilmek amacıyla bu yönteme başvurulmuştur.

Çalışma Grubu

Nitel araştırmalarda verilerin toplanması uzun zaman aldığından küçük gruplarla çalışılır. Bu yüzden araştırma 2010-2011 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Elazığ’da bulunan farklı ilköğretim okullarında çalışan 20 Türkçe öğretmeni üzerinde yapılmıştır. Öğretmenlerin hizmet yılının 1-5 ve +5 şeklinde ayrılmasının nedeni önceki programı uygulayıp uygulamadıklarını tespit etmektir. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin bazı özellikleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubuna İlişkin Bilgiler

	Sayı	%	
Cinsiyet	Bayan	10	50
	Erkek	10	50
Hizmet Yeri	Merkez	16	80
	İlçe	4	20
Hizmet Yılı	1-5	6	30
	+5	14	70
Toplam	20	100	

Verilerin Toplanması

Araştırmada görüşme tekniği kullanılmış ve katılımcılara uzman görüşü alınarak önceden hazırlanan on dört açık uçlu soru sorulmuştur. Katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar görüşme sırasında araştırmacı tarafından kısa notlar şeklinde yazılarak kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Görüşme sırasında kaydedilen cevaplar ayrıntılı bir şekilde incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Bu süreçte her soruya katılımcıların verdikleri cevaplar, betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiş ve her soruya ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmada katılımcılara yöneltilen sorulara verilen cevapların incelenip değerlendirilmesi sonucunda elde edilen bulgular aşağıda sırasıyla verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Dil bilgisi etkinliklerinin sınıf düzeylerine uygunluğu açısından ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

✓ Dil bilgisi konuları sınıf düzeylerine uygun şekilde dağıtılmamıştır. 7 ve 8. sınıf konuları az ve sürekli tekrar olmasına rağmen 6. sınıf konularında yığılma olmuştur.

✓ Dil bilgisi programı ezberi ortadan kaldırmıştır. Konular karmaşık değil, kurallı bir şekilde sıralanmıştır. 6, 7 ve 8. sınıf konuları birbirini tamamlayıcı özelliktedir.

✓ Dil bilgisi etkinlikleri sınıf düzeylerine uygun şekilde hazırlanmıştır. Bazı etkinlikler o kadar basit ki öğrenciler tarafından ciddiye alınmamaktadır.

✓ Dil bilgisi etkinlikleri konuları temelden aldığı için sınıf seviyelerine uygundur. Eski programa göre gayet kolay etkinliklerdir.

✓ Dil bilgisi etkinlikleri merkezi sisteme göre hazırlandığı için sınıf seviyelerine uygun değildir. Bu da etkinlikleri uygulamayı zorlaştırmaktadır.

✓ Taşrada olan okullara göre yeterli değildir. Öğrencilerin dil bilgisi temeli olmadığından dil bilgisi etkinlikleri yeterli olmamaktadır. Öğrenciler bu etkinliklerle konuyu tam olarak anlamamaktadır.

✓ Dil bilgisi etkinlikleri konunun ayrıntılı olarak işlenmesine imkân tanımamaktadır. Etkinlikler sadece bir iki örnekle sınırlıdır.

✓ Geçen yılki 7. sınıf etkinliklerine göre bu yılki etkinlikler daha kolay ve öğrencilerin seviyelerine daha uygundur. Bu yıl sadece 6. sınıf etkinlikleri konu yoğunluğundan dolayı seviyeye uygun değildir.

Yukarıdaki bulgulara göre dil bilgisi etkinliklerinin sınıf düzeylerine uygunluğu açısından öğretmenler çalıştıkları yere göre iki temel görüş bildirmişlerdir. Etkinliklerin sınıf düzeylerine uygun olduğunu belirten öğretmenler merkezde çalışmaktadır. Merkeze bağlı kırsal bölgelerde çalışan öğretmenlerle taşrada çalışanlar ise etkinliklerin sınıf düzeylerine uygun olmadığı görüşündedirler.

Hizmet yılı beş ve üzeri yıllarda olanlar yani eski programı da uygulamış olan öğretmenler, dil bilgisi etkinliklerinin eskiye nazaran daha kolay ve uygulanabilir olduğunu belirtmişlerdir. Yeni programda dil bilgisinin etkinlikler yoluyla öğretilmesi amaçlandığından böyle bir görüşün beklenen bir bulgu olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin neredeyse tümü dil bilgisi konularının verilen etkinliklerle sınırlı kaldığını; etkinliklerde ayrıntıya, fazla örneğe yer verilmediğini belirtmişlerdir.

Geçen yıl okutulan çalışma kitabındaki etkinliklerin daha zor, karmaşık ve yanlışlarla dolu olduğu, bütün öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Kitaplarda uygulamaya ilişkin karşılaşılan sorunların düzeltilmesi için uygulayıcı konumunda olan öğretmenlerden yeterince dönüt alınmadığı ya da alınan dönütlerin kitaplara yeterince yansıtılmadığı anlaşılmaktadır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Dil bilgisi etkinlikleri dil bilgisi kazanımlarını sağlamak için uygun mudur?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ Dil bilgisi etkinlikleri kazanımları sağlamak için uygun bulunmaktadır.
- ✓ Dil bilgisi etkinlikleri öğrencilerin dil bilgisi temelleri yetersiz olduğu için kazanımları sağlamak için uygun değildir.
- ✓ Bazı etkinlikler, kazanımları sağlamak için yeterli iken bazıları yetersiz kalmaktadır.

Yukarıdaki bulgulara göre dil bilgisi temeli yetersiz olan öğrenciler bu etkinliklerle kazanımlara ulaşamamaktadır. Buradan, bazı öğretmenlerin, dil bilgisi etkinliklerine, dil bilgisi öğretimi pekiştiren uygulamalar olarak baktıkları anlaşılmaktadır. Oysa dil bilgisi öğretiminin bu etkinliklerle gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Sezdirme, kavratma ve uygulatma olmak üzere üç basamakta hazırlanan etkinliklerle öğrencilerin dil bilgisini yapılandırmaları beklendiğinden ayrıca bir dil bilgisi temeline ihtiyaçları olmamalıdır.

İl merkezinde pilot okullarda görevli olan öğretmenler, öğrencilerinin bu etkinliklerle kazanımlara ulaşmakta sıkıntı çekmediklerini belirtmişlerdir. Ancak diğer sorulara verilen cevaplardan anlaşıldığına göre öğretmenlerin birçoğu, dil bilgisini öğretmek için çalışma kitaplarındaki etkinlikler dışında da çeşitli yollara başvurmaktadır.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Dil bilgisi etkinlikleri konunun daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunuyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ Etkinlikler konunun anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Örnekler konuyu somutlaştırmakta ve görselleştirmektedir. Verilen örnekler konuyu pekiştirmektedir.
- ✓ Etkinliklerde konuyla ilgili az örnek var. Bundan dolayı farklı kaynaklardan yararlanılmaktadır, ancak bu şekilde öğrenciler konuyu daha iyi anlamaktadır.

✓ Öğrencilerin önceki bilgileri, konuyla ilgili takviye çalışmaları varsa etkinlikler konunun anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Yoksa yetersiz kalmaktadır.

✓ Etkinliklerden sonra konuyu pekiştirmek için farklı uygulamalar yapılıncaya konu daha rahat anlaşılacaktır.

✓ Etkinliklerde verilen şiir, paragraf veya metinler konunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Sonlarda yapılan konu tekrarları bilgileri pekiştirmektedir.

Yukarıda verilen bulgular dil bilgisi etkinliklerinin konunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağladığını göstermektedir ancak bu durum, öğrencinin ön bilgilerine, yapılan konu tekrarlarına ve konunun zorluk ya da kolaylık derecesine göre değişmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Dil bilgisi etkinliklerinin öğrenciler tarafından kolay anlaşıldığını düşünüyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

✓ Dil bilgisi etkinlikleri öğrenciler tarafından kolay anlaşılmamaktadır. Yeterli ön bilginin olmaması, konunun zorluğu, bilgiyi yapılandıramamaları bu durumun nedenleri arasındadır.

✓ Öğrenciler bu etkinliklerden yola çıkarak tümevarım yapamamakta, bilgileri yapılandıramamaktadır. Sonuç çıkmayınca bu durum açıklamayı gerektirmektedir.

✓ Konu anlatıldıktan sonra etkinlikler yapılıncaya etkinlikler rahatlıkla anlaşılacaktır.

✓ Oyunlar ve örneklerle desteklenince etkinlikler anlaşılacaktır.

✓ Diğer temel becerilere göre daha zor anlaşılacaktır.

✓ Öğretmen tarafından açıklamalar yapılmazsa etkinlikler kolay anlaşılmamaktadır.

Yukarıdaki bulgulara göre etkinlikler öğrenciler tarafından kolay anlaşılmamaktadır. Buna en önemli neden olarak da öğrencinin yeterli bilgiye sahip olmaması gösterilmiştir.

Öğretmenlerin etkinlikleri yeterli görmediği anlaşılacaktır. Dil bilgisiyle ilgili konu hakkında bilgi verdikten sonra etkinlikleri, konuyu pekiştirmek amacıyla yaptıkları görülmektedir.

Programa (MEB, 2006) göre dil bilgisi etkinlikleri metinden hareketle hazırlanmalıdır. Ancak, seçiminde tema; tür; okuma, dinleme becerilerine ilişkin kazanımları gerçekleştirme vb. birçok özelliği taşıması beklendiğinden ders işlenişinde kullanılan metinlerin bir de ilgili dil bilgisi kazanımına uygunluğu mümkün olmamakta, bu yüzden dil bilgisi etkinlikleri için ayrıca kısa bir metin kullanılmaktadır. Bu durum, metin çözümlemesine dayanan Türkçe dersinin

işlenişinde bütünlüğün bozulmasına yol açmaktadır. Dil bilgisi etkinliklerinin ilgili kazanımları gerçekleştirmedeki yetersizliği konusunda sözü edilen sorunun göz önünde bulundurulmasında yarar vardır.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Dil bilgisi etkinliklerini uygularken zorlanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

✓ Öğrenciler, konularda yetersiz olduklarından etkinlikleri uygulamada zorluklar yaşamaktadır. Cevaplarda eksikler ve yanlışlar olmaktadır.

✓ Dil bilgisi etkinliklerini yaptırmadan önce konular anlatılıp yazdırılmaktadır. Bundan dolayı zorlanma olmamaktadır.

✓ Öğrenciler önceki sınıflardan hazırlıklı geldikleri için herhangi bir zorluk yaşamamaktadır. Sadece bazı etkinliklerde eski kelimelerin kullanılması anlamayı zorlaştırmaktadır.

✓ Öğrenciler etkinliklerdeki örnek çözümlere bakarak rahatlıkla soruları çözmektedirler.

✓ Öğrencilerin bilgiyi yapılandırma süreçlerinde öğretmen rehberlik ederken onların seviyelerine inmede zorluk çekmektedir.

✓ Öğrenciler diğer becerilerin etkinliklerine daha fazla katılmaktadır. Bundan dolayı sınıfta bilgiyi yapılandırmada sıkıntılar yaşanmaktadır.

Yukarıdaki bulgulara göre dil bilgisi etkinliklerini uygulamada sıkıntılar yaşanmaktadır. Bazı öğretmenler öğrencilere eski sistemdeki gibi konu anlatıp bunları yazdırmakta, bazıları ise bilgiyi yapılandırmada yönergeler verirken öğrencilerin seviyelerine inmemektedir.

Bazı öğretmenler, etkinlikleri bilgiyi yapılandırma sürecinde değil, bilgiyi pekiştirme sürecinde kullanmaktadır. İkinci ve dördüncü alt problemlerde belirtildiği üzere burada da öğretmenlerin etkinlikleri yetersiz gördükleri anlaşılmaktadır. Yaşanan zorluk, etkinliklerin yetersizliğinden kaynaklanıyor olabileceği gibi öğretmenlerin etkinlikleri yapılandırmacı yaklaşıma göre uygulama konusunda yeterli olmamalarıyla da ilgili olabilir.

Sınıfta dinleme, konuşma, okuma, yazma becerilerine katılımın daha fazla olmasında öğretmene etkinlikleri uygulamada zorluklar yaşattığı görülmektedir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Dil bilgisi etkinliklerini uygularken herhangi bir yöntemden yararlanıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

✓ Anlatma, soru-cevap, tümevarım, tümdengelim, dramatizasyon, tartışma, beyin fırtınası gibi yöntemlerden yararlanılmaktadır.

- ✓ Kılavuz kitaptaki yönergeler doğrultusunda konu işlenmektedir.
- ✓ Konuya göre farklı yöntemlerden faydalanılmaktadır.

Yukarıdaki bulgulara göre anlatma, öğrenciler konuyu anlamadığı zaman öğretmenler tarafından başvurulan bir tekniktir. Dramatizasyon, beyin fırtınası, gösterip-yaptırma gibi yapılandırmacı yaklaşım teknikleri, göreve yeni başlamış öğretmenler tarafından kullanılmaktadır.

Kılavuz kitaptaki yönergelerin de öğretmenler için uygulamada kolaylık sağladığı görülmektedir.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Dil bilgisi etkinliklerini uygulamada zamanı yeterli buluyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ Bazı öğretmenler zamanı yeterli bulurken bazıları zamanın kısıtlı olduğunu, etkinliklerin yetişmediğini belirtmektedirler.
- ✓ Öğrencilerin konu bilgisi var ise etkinlikler de az olduğu için zaman yeterli gelmektedir.
- ✓ 6. sınıflarda zaman yetersizken 7 ve 8. sınıflarda zaman yeterli gelmektedir.
- ✓ Konuşma ve yazma etkinliklerinden zaman alıp dil bilgisi çalışmalarını yapılmakta, SBS için çoktan seçmeli sorular çözülmektedir.
- ✓ Ünitelendirilmiş yıllık planda bir veya iki ders saati dil bilgisi etkinliklerine ayrılmıştır. Konular anlatılırsa bu süre yetersiz kalmaktadır.

Yukarıdaki bulgular dil bilgisi etkinlikleri için zamanın yeterli bulunmadığını göstermektedir. Öğretmenlerin çoğu düz anlatım tekniğini kullandıkları için zaman yeterli olmamaktadır. Oysa program, dil bilgisi kazanımlarının etkinlikler yoluyla gerçekleştirilmesini öngörmektedir. Öğretmenlerin dil bilgisi öğretimi konusunda yapılandırmacı yaklaşımı yeterince benimsemedikleri görülmektedir.

6. sınıf kazanımlarının sayıca fazla olduğu düşünüldüğünden ve her kural için ayrıca anlatım yapıldığından zamanın yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Dil bilgisi etkinliklerini uyguladıktan sonra kullandığınız bir ölçme değerlendirme sistemi var mıdır?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ Hem SBS’ye hazırlık hem de konuları pekiştirmek için konuya uygun çoktan seçmeli sorular çözülmektedir.
- ✓ Konunun anlaşılıp anlaşılmadığını anlamak için soru cevap yapılmaktadır.

- ✓ Konuyla ilgili tahtada örnekler yapılmaktadır.
- ✓ Yapılan yazılıların başarı ortalamaları kazanımlara ulaşıp ulaşılmadığını göstermektedir.
- ✓ Konuyla ilgili verilen ev ödevleri kontrol edilerek değerlendirme yapılmaktadır. Öğrencilerin derse katılımları ile de konunun anlaşılıp anlaşılmadığı ölçülmektedir.
- ✓ Kılavuz kitaplarda verilen ölçme değerlendirme ölçeklerinden faydalanılmaktadır.

Yukarıdaki bulgulara göre en fazla kullanılan ölçme aracı SBS'ye yönelik test sorularıdır. En az kullanılan ise kılavuz kitaplardaki ölçme değerlendirme formlarıdır.

Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Dil bilgisi etkinliklerinde herhangi bir sorun ya da yanlışlık görüyor musunuz, varsa bunlar nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ Kitaplar bu yıl ilk defa kullanıldığı için yanlışlar henüz tespit edilmemiştir. Sadece 6. sınıf dil bilgisi etkinliklerinde takısız isim tamlaması örneği mevcuttur. 7. sınıf dil bilgisi etkinliklerinde bir iki yazım yanlışı tespit edilmiştir.
- ✓ SBS’de az sayıda soru çıktığı için etkinliklere fazla zaman verilmemiştir. Anlama ve anlatmaya yönelik etkinlikler daha fazladır. Dershaneler ise konulara fazla zaman ayırdığı için öğrenci ikilem içinde kalmaktadır.
- ✓ SBS’de dil bilgisi ile ilgili az soru çıktığından öğrenci tarafından etkinlikler önemsenmemektedir.
- ✓ Konuyla ilgili tanımlar, konunun alt başlıklarını da kapsayan örnekler verilmemiştir.
- ✓ Herhangi bir sorun ya da yanlışlık yoktur.
- ✓ Konularda sıralama yanlışlığı yapılmıştır.
- ✓ 8. sınıf dil bilgisi etkinliklerinde değil de anlam sorularında duyulmayan kelimeler yer almaktadır.
- ✓ Terimlerin eş anlamlıları verilmemiştir.

Yukarıda verilen bulgulara göre dil bilgisi etkinliklerinde konuya uygun örneklerin sayısı az bulunmuştur. Kitaplar ilk defa kullanıldığından öğretmenler işledikleri yerlere kadar görüş bildirmişlerdir. 6. sınıf etkinliklerinde takısız isim tamlaması örneği, 7. sınıf etkinliklerinde yazım yanlışı tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin tamamı öğrencilerin terim karmaşası yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bunun sebepleri arasında öğrencilerin farklı kaynaklardan soru çözmeleri ve dershanelerde edinilen bilgiler sıralanabilir.

Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Dil bilgisi etkinliklerinin metne dayalı hazırlandığını düşünüyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ Etkinlikte konuyla ilgili farklı metin verilmektedir. Ders kitaplarındaki metinle ilgisi yoktur. Bu da kopukluğa neden olmaktadır.
- ✓ Etkinlikler ders kitabındaki metne dayalı işlenmektedir. Bu metinlerde konuyla ilgili örnekler yer almaktadır.
- ✓ Etkinlikler farklı metinlerden hazırlandığı için ders kitabındaki metinde bazı örnekler bulunmamaktadır. Noktalama işaretleri ise rahatlıkla ders kitabındaki metinlerde bulunabilir.

Yukarıdaki bulgulara göre bazı öğretmenler, etkinliklerin metne dayalı hazırlandığını düşünürken bazıları metinden bağımsız farklı metinlerden hazırlandığını düşünmektedirler.

Ders kitabındaki metinlerin bazılarında dil bilgisi konularına uygun örnek yer almamaktadır, bu yüzden farklı metinlerden örnekler verilmektedir. Dil bilgisi etkinliklerinin ana metinden bağımsız oluşunun, kopukluğa neden olması şeklinde ifade edilmesi dikkat çekicidir. Özellikle metin bağlamının gerekli olduğu kazanımlarda bu durum, tematik eğitimin benimsendiği programın uygulaması adına çözülmesi gereken önemli bir sorun olarak görünmektedir.

On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Dil bilgisi etkinlikleri öğrencilerin anlama becerilerine katkı sağlamakta mıdır, nasıl katkılar sağlamaktadır?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ Dil bilgisi etkinliklerinin bazıları öğrencilerin anlama becerilerine katkı sağlarken bazıları yetersiz kalmaktadır.
- ✓ Öğrencilerin konuyla ilgili ön bilgisi varsa etkinlik anlama becerisine katkı sağlamaktadır. Konuyu kavramalarına, bilgiyi yapılandırmalarına katkılar sağlamaktadır.
- ✓ Etkinliklerin az sayıda olması öğrencilerin konuyu anlamasına yetmemektedir. Ek çalışmalar yapılınca anlama gerçekleşmektedir.
- ✓ Öğrenciler okudukları metinlerde anladıkları dil bilgisi kurallarını uygulamaktadır, konuyla ilgili soruları çözerken yorumlama, analiz etme, karşılaştırma yapabilmektedir. Kavranılan konular öğrenciler tarafından şifrelenmektedir.
- ✓ Öğrenciler anladıkları konuları günlük hayatla ilişkilendirmektedirler. Öğrenciler bu etkinliklerle beyin jimnastiği yapmaktadırlar.

Dil bilgisi etkinliklerinin, öğrencilerin anlama becerilerine kavrama, uygulama, analiz etme, konuları günlük hayatla ilişkilendirme gibi katkılar

sağladığı düşünülmektedir. Bazı etkinliklerin az olması konunun tam anlaşılmasını engellemektedir. Yapılan ek çalışmalarla öğrencinin anlaması sağlanmaktadır.

On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Dil bilgisi etkinlikleri öğrencilerin anlatma becerilerine katkı sağlamakta mıdır, nasıl katkılar sağlamaktadır?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

✓ Dil bilgisi etkinlikleri uzun vadede öğrencilerin anlatma becerilerine katkı sağlamamaktadır. Öğrenilen kurallar yaşantıya dönüştürülmemekte ve sadece okulda uygulanmaktadır.

✓ Dil bilgisi etkinlikleri öğrencilerin anlatma becerilerine katkı sağlamaktadır. Dil bilgisi kurallarını bilen öğrenci okuduğunu anlayıp yorumlayabilmektedir. Konuşma esnasında anlatım bozukluğu yapmamaya özen göstermektedir. Yerel ağızla konuşmayı engellemektedir.

✓ Dil bilgisi etkinliklerinin anlatma becerisine katkı sağlaması için etkinliklerin yeterli sayıda olması gerekmektedir. Verilen kuralların yaşantıya dönüşmesi için belirli bir zaman geçmesi gerekmektedir.

Belirtilen bazı görüşlere göre dil bilgisi etkinlikleri, öğrencilerin anlatma becerilerine uzun vadede katkı sağlamamaktadır. Öğrenciler konularla ilgili kuralları yaşantıya dönüştürememektedir.

Kimi öğretmenlerse etkinliklerin öğrencilerin anlatma becerisine çeşitli katkılar sağladığını belirtmişlerdir. Kuralları bilen öğrencilere yorumlama, anlatma, güzel konuşma gibi katkılar sağladığı belirtilmiştir. Öğrencilerin dil bilgisini, anlatım bozukluğu yapmama ve standart dili kullanma konularında gerçekleştirmeleri, dil bilgisi öğretiminin kısmen de olsa anlatma becerilerine katkı sağladığını göstermektedir.

On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Ses bilgisi kurallarının yazma becerisi içerisinde verilmesiyle ilgili ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

✓ Ses bilgisi kurallarının kavranarak uygulanmasına katkı sağlamaktadır.

✓ Yazma becerisi içerisinde verilince konunun anlaşılıp anlaşılmadığı rahatlıkla ölçülebilir.

✓ Ses olayları, yazımla ilgili olduğundan herhangi bir sorun yaşanmamaktadır, yazma becerisiyle verilmelidir.

✓ Ses bilgisi kurallarının sınıflara göre dağılımında hata vardır. 6 ve 7. sınıflarda kurallar yeterli düzeydeyken 8. sınıfta kurallara az değinilmiştir.

✓ Ses bilgisi kuralları, yazma becerisinde işlendiği için bu kurallarla beceri arasındaki bağlantı sağlanamamaktadır.

✓ Ses bilgisi kuralları 6. sınıfta ağırlıklı olduğu için yazılılarda en fazla yanlışlık bu konularda yapılmaktadır. Bu konular zaman yeterli olmadığından hızlı geçilmektedir.

✓ Ses bilgisi kurallarına ayrıca yer verilmelidir. Sıralamada kopukluk olmaktadır. Bu kurallar bütün olarak verilmelidir.

Öğretmenlerin çoğunlukla ses bilgisi kurallarının yazma becerisi içerisinde verilmesinde herhangi bir sorun görmedikleri anlaşılmaktadır. Ancak bu kuralların sınıflara dağılımında problemler vardır. 6. sınıfta bu kurallar yoğun olarak verilirken 7 ve 8. sınıflarda bu kurallara az yer verilmiştir.

Bu alandaki sorunlardan biri de ses olaylarının kopuk kopuk verilmesinden kaynaklanan konu bütünlüğünün sağlanamaması ve yazma becerisiyle ilginin kurulamamasıdır.

On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Öğretmenlerin “Dil bilgisi etkinlikleriyle ilgili bir öneriniz var mı, varsa nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar incelenmiş ve elde edilen görüşler, belirtilme sıklığına göre aşağıda sıralanmıştır:

✓ Etkinliklerde konuyla ilgili fazla örnek verilmeli, tanımlamalara yer verilmelidir.

✓ SBS formatına uygun çoktan seçmeli sorular yer almalıdır. Okuldaki sınav formatıyla MEB sınav formatı aynı olmalıdır.

✓ Özellikle 6. sınıf konularında sıralama değiştirilmelidir. Konular 6, 7 ve 8. sınıflara eşit oranda dağıtılmalıdır.

✓ Etkinlikler hazırlanırken bu etkinlikleri uygulayacak kişilerin görüşleri alınmalıdır. Bireysel farklılıklara dikkat edilmeli ve süre serbest bırakılmalıdır.

✓ Konulara göre metinler seçilmeli ayrı bir metinden konu işlenmemelidir. Bu sayede metinle etkinlik arasındaki kopukluk da giderilmiş olur.

✓ Konular gerekli yerlerde açıklanmalıdır çünkü öğrenci anlamadığı zaman farklı kaynaklara ve dersanelere yönelmektedir.

✓ 7 ve 8. sınıflardaki konu tekrarları öğrencilerde bıkkınlığa neden olmaktadır. Bu konular sınıflara eşit oranda dağıtılmalıdır.

✓ Terimlerin eş anlamlıları da verilmelidir.

✓ Yazım kuralları, belirli bir kaynaktan işlenmelidir.

✓ Okullara gerekli materyal ve donanım sağlanmalıdır.

İfade edilen görüşlere göre etkinliklerdeki örnekler yeterli değildir, SBS’ye uygun çoktan seçmeli sorular da yer almalıdır. Oysa Özcan ve Açık (2011) tarafından yapılan araştırmada SBS sorularının büyük oranda programla ilgili kazanımlara yönelik olduğu belirlenmiştir. Bu çelişki, öğretmenlerin dil bilgisine

hâlâ geleneksel bakış açısıyla baktıkları ya da SBS'deki değişiklikleri yeterince izlemedikleri şeklinde açıklanabilir.

Konuların sınıflara eşit oranda dağıtılması gerektiği, bu araştırmanın başka alt problemlerinde de öğretmenler tarafından dile getirildiğinden üzerinde durulması gereken önemli bir husustur.

Etkinliklerin sayıca yetersiz oluşu da vurgulanan hususlardan biridir. Bu yüzden öğrencilerin farklı kaynaklara yöneldiği ve bunun sonucunda öğrencilerin ikilemde kaldığı belirtilmektedir.

Sonuç ve Öneriler

6. sınıf dil bilgisi etkinliklerinin sınıf düzeyine uygun olmadığı, araştırma sonuçlarında öne çıkan görüşlerdendir. Konuların çok yoğun olduğu ve diğer sınıflara göre dengeli dağıtılmadığı belirtilmektedir. Bu açıdan dil bilgisi alanına ilişkin 6. sınıf kazanımlarının bir kısmının 7 ve 8. sınıflara aktarılması yararlı olabilir.

Kitaplar merkezî sisteme göre hazırlandığı için özellikle kırsal bölgede çalışan öğretmenler sıkıntı yaşamaktadır. Merkezde başarılı okullarda çalışan öğretmenlerse kitaplardaki etkinlikleri basit bulmaktadır. Bu açıdan bireysel ve bölgesel farklılıklara dikkat edilmelidir. Kitaplara bu yıl eklenen serbest okuma metinleri gibi çalışma kitaplarına ya da öğretmen kılavuz kitaplarına ihtiyaç duyulduğunda kullanılabilir serbest dil bilgisi etkinlikleri eklenebilir.

Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, öğretmenlerin etkinliklere bakış açıları, okulun materyal eksikliği gibi etmenler, dil bilgisi kazanımlarına ulaşmayı olumsuz yönde etkilemektedir. Dil bilgisi temeli olmayan öğrenciler, bu etkinliklerle kazanımlara ulaşamamaktadır. Bu sorunları özellikle kırsal bölgede çalışan öğretmenler dile getirmektedir. Dil bilgisi etkinliklerini de içeren görsel-ışitsel araç ve gereçlerle öğrencilerin hazır bulunuşluğunu ölçen test ve ölçekler, bu sorunun çözümüne katkı sağlayabilir.

Dil bilgisi etkinliklerinin öğrenciler tarafından kolay anlaşıldığını düşünen öğretmenler, konuyu önce anlatan, soru olarak da etkinlikleri kullanan öğretmenlerdir. Öğrenciler, bilgiyi yapılandırmak yerine öğretmenden hazır bilgileri almaktadır. Bu durum sadece merkezde çalışan birkaç öğretmende görülmemiştir. Bunlar da eski programın uygulandığı dönemde çalışan, bu etkinlikleri basit bulan öğretmenlerdir. Yapılandırmacı yaklaşım hakkında yeterli bilgisi olmayan öğretmenlere bu konuda rehberlik edilmeli, hizmet içi kurslar ve seminerlerle destek verilmelidir.

Etkinlikleri uygulamada zorlanan öğretmenler, genelde rehberlik sıkıntısı çekmektedir. Hangi yönergeleri nerede kullanacaklarını bilmemekte, öğrencilerin seviyelerine inememektedirler. Etkinlikleri uygulamada zorlanmayan öğretmenlerin bazıları yapılandırmacı sisteme hâkim olan bazıları ise eski sistemi devam ettiren öğretmenlerdir. Ders işleme süreçleri ve öğretmen kılavuz kitabını kullanma konusunda öğretmenlere destek verilmelidir. Bu bağlamda konuyla ilgili akademik araştırmalardan da yararlanılabilir.

Geleneksel sistemle eğitim vermeye devam eden öğretmenler en fazla anlatım, açıklama ve soru-cevap tekniği kullanmıştır. En az kullanılan yöntem dramatizasyondur. Mesleğe yeni başlamış öğretmenler uygulamada dramatizasyon,

beyin fırtınası, gösterip yaptırma gibi yapılandırmacı yaklaşımın yöntemlerini kullanmaktadır.

Bütün öğretmenlere göre etkinlikleri uygulamada zaman yeterli değildir. Bunun da ana sebebi öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleridir. Arıcı (2005) tarafından yapılan araştırmada da öğretmenlerin çoğunun dil bilgisi etkinliklerine zaman ayıramadığı ya da az zaman ayırdığı görülmüştür.

Dil bilgisi etkinlikleri, öğrencinin dil bilgisi temeli yoksa anlama becerisine katkı sağlamada yetersizdir. Bu durumda yine bireysel farklılıklar devreye girmektedir. Dil bilgisi etkinlikleri, anlatma becerisine uzun vadede katkı sağlamamaktadır, edinilen bilgiler okulda kullanılmasına rağmen günlük yaşamda pek kullanılmamaktadır. Türkçe öğretiminden amaç, öğrencinin anlama ve anlatma becerilerini geliştirmektir. Dil bilgisinin de bu amacın gerçekleştirilmesinde bir araç olduğu unutulmamalı, dil bilgisi bu becerilerden ayrı düşünülmemelidir. Yapılandırıcı yaklaşımın bir gereği olarak öğrencinin öğrendiği konuları, beceriye dönüştürebilmesi önemlidir. Dil bilgisi ezberci anlayıştan kurtulmalı, işlevsel bir yapıda kurgulanmalıdır.

Ses bilgisi kurallarının yazma becerisiyle birlikte verilmesi bu kuralların uygulanmasına katkı sağlamaktadır. Yazma becerisiyle ortaya konulan ürünler aynı zamanda ses bilgisi ile ilgili bilgileri ölçmede kullanılabilir.

Öğretmenlerin en fazla önerdikleri hususlar, etkinlikler hazırlanırken bireysel farklılıklara dikkat edilmesi, işlenen dil bilgisi konusuyla ilgili açıklamaların yer alması ve örneklerin daha fazla olmasıdır.

Anlama ve anlatma becerilerinin yanında dil bilgisi öğretiminin ciddi bir biçimde önemsendiği görülmektedir. Dil becerileriyle olan ilişkisi bağlamında dil bilgisinin önemi yadsınamaz. Bu husus dikkate alınarak Türkçe ders kitaplarında yer alan dil bilgisi etkinliklerinin, işlenen metne göre hazırlanmasında ve yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde yeniden gözden geçirilmesinde yarar vardır. Öğretmen kılavuz kitaplarındaki yönergelerin de daha açıklayıcı bir biçimde sunulması, etkinliklerle ilgili sorunların çözümüne katkıda bulunabilir.

Kaynaklar

- Arıcı, A. F. (2005). “İlköğretim Okullarında Dil Bilgisi Öğretimi Üzerine Öğretmen Görüşleri”, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 12, s.52-60.
- Banguoğlu, T. (2004). *Türkçenin Grameri*, Ankara: TDK Yayınları.
- Başkan, Ö. (2003). *Bildirişim, İnsan Dili ve Ötesi*, İstanbul: Altın Kitaplar.
- Çeçen, M. A. ve Aytaş, G. (2008). “Metne Dayalı Dil Bilgisi Öğretiminin Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Dil Bilgisi Başarısına Etkisi”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. V, S. I, s. 133-149.
- Dolunay, S. K. (2010). “Dil Bilgisi Öğretiminin Amacı ve Önemi”, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, S. 27, s.275-284.
- Erdem, İ. ve Başaran, M. (2010). “Mezun Oldukları Bölümlerin Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşleri Üzerindeki Etkisi”, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, S. 27, s.321-339.

- Ergin, M. (2002). *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak Basım Yayım Tanıtım.
- Göğüş, B. (1978). *Türkçe ve Yazın Eğitimi*, Ankara: Gül Yayınevi.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karadüz, A. (2007). Dil Bilgisi Öğretimi, *İlköğretimde Türkçe Öğretimi* (Editörler: Ahmet Kırkkılıç ve Hayati Akyol), Ankara: Pegem A Yayıncılık, s.281-308.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (1998). *Türkçe Öğretimi*, Ankara: Engin Yayınevi.
- MEB (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8. Sınıflar)*, Ankara: Devlet Kitapları Genel Müdürlüğü.
- Öz, M. F. (2001). *Uygulamalı Türkçe Öğretimi*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özcan, S. ve Açık, F. (2011). “SBS Türkçe Sorularıyla Türkçe Ders Kitaplarındaki Soruların Örtüşme Düzeyi”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S. 16, s. 355-370.
- Sağır, M. (2002). *Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.